

Klimat- och näringslivsdepartementet
111 51 Stockholm

Stockholm
2026-05-11

Vår referens
Olivia Karlsson

Dnr
KN2026/00781

Remissyttrande

Europeiska kommissionens förslag till Förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956))

Företagarna har getts möjlighet att avge remissyttrande om det angivna förslaget. Nedan följer våra huvudsakliga synpunkter.

Förslaget i korthet

Förslaget till förordning om industriell acceleration och omställning (IAA) syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft, främja den gröna omställningen och förbättra villkoren för fossilfri industriproduktion. Förslaget innehåller även ett övergripande tillverkningsmål om att EU:s tillverkningsindustri ska nå 20 procent av BNP till 2035.

Förslaget består av fyra pelare:

- Skapa pionjärmarknader ("Lead markets")
- Snabbare och enklare tillståndsprocesser
- Villkor för utländska direktinvesteringar
- Identifiering av prioriterade projekt och kluster

Förordningen innehåller flera centrala förslag, bland annat:

- Snabbare och enklare tillståndsprocesser, bland annat genom införandet av en "One-Stop-Shop", bindande tidsfrister och ökad digitalisering.
- Införande av en EU-gemensam märkning för att klassificera ståls koldioxidavtryck och därigenom skapa ett mervärde för "grönt stål".
- Möjlighet för medlemsstater att utse särskilda industriella accelerationsområden med ännu snabbare processer och fler fördelar.
- Krav på ursprung ("Made in Europe") i offentlig upphandling och vissa stödsystem.
- Villkor och granskning av utländska direktinvesteringar (FDI) i strategiska sektorer.

Företagarnas inställning

Företagarna välkomnar kommissionens fokus på att stärka konkurrenskraften och främja den gröna omställningen, liksom ambitionen att förbättra villkoren för fossilfri industriproduktion. Vi är dock oroade över att den föreslagna metoden inte träffar rätt. Det krävs en bredare strategi för att stärka Europas konkurrenskraft, som innefattar fler handelsavtal, en betydande minskning av regelbördan och åtgärder som på ett heltäckande sätt adresserar EU:s konkurrenskraftsutmaningar.

Förslaget till IAA signalerar ett paradigmskifte. EU verkar röra sig från att vara en "marknadsskapare" (att skapa förutsättningar för marknaden att fungera) till att bli en "marknadsformare" (att aktivt forma och styra marknaden). Vi ser en betydande risk att detta tillvägagångssätt leder till ökad protektionism, högre kostnader för konsumenter och företag, en större regelbörda, ett oproportionerligt fokus på stora företag och en ineffektiv allokering av offentliga och privata resurser. Många av dessa risker har även identifierats i kommissionens egen analys.

Företagarna är positiva till ambitionen att korta de långa och oförutsägbara tillståndsprocesser som idag utgör ett stort hinder för industriella investeringar i EU. Vi stöder särskilt förslagen om en "One-Stop-Shop", bindande tidsfrister och ökad digitalisering. Det är dock avgörande att dessa förändringar samordnas med potentiella reformer av tillståndsprocesser i annan kommande lagstiftningen, i synnerhet miljömnibussen, för att undvika överlappande och motstridiga regler.

Beroende på utformningen ser vi även en potential i införandet av en gemensam EU-märkning som klassificerar ståls koldioxidavtryck och därmed skapar ett mervärde för "grönt stål". För att detta ska vara effektivt måste systemet dock vara enkelt och inte skapa nya administrativa bördor för företagen. Att definitionen kommer att fastställas i delegerade akter snarare än i själva förordningen skapar därtill ökade risker och brist på transparens.

Vi ser dock flera utmaningar och aspekter i förslaget som kräver revidering. Till att börja med vill vi, som representerar 60 000 små och medelstora företagare i Sverige, poängtera att i utkastet nämns "SME" (små och medelstora företag) endast tre gånger, vilket tydliggör att deras perspektiv inte har beaktats tillräckligt. Detta trots att de mest berörda sektorerna till stor del består av SMEs, inte minst som avgörande underleverantörer i värdekedjorna.

Nedan redovisas Företagarnas mer detaljerade synpunkter.

Målsättningen

Vi är kritiska till det övergripande målet att EU:s tillverkningsindustri ska nå 20 procent av BNP till 2035. Ett sådant mål riskerar att motverka nödvändig strukturomvandling och leda till en ineffektiv resursallokering. Därtill är vi fundamentalt emot premissen för "Made in Europe". Att införa "Made in EU"-krav i offentlig upphandling eller vissa stödssystem är fel väg att gå. Detta skapar administrativa bördor, ökar osäkerheten för företag som verkar i en tid av stora marknadsförändringar och komplicerar redan ansträngda leverantörskedjor. Det är dock positivt att förslagets definition av "europeisk" är relativt bred och inkluderar varor producerade i länder med vilka unionen har handelsavtal.

Accelerationsområden

Även om vi stödjer förenklade tillståndsprocesser i allmänhet, är vi mycket skeptiska till förslag om att medlemsstaterna ska utse särskilda industriella/geografiska områden med ännu snabbare processer och fler fördelar. Detta innebär att politiskt "peka ut vinnare", vilket skapar ojämlika

konkurrensvillkor. Fokus bör ligga på breda, generella förbättringar för alla företag, inte på att skapa specialvillkor för ett fåtal utvalda.

Utländska direktinvesteringar

Vi förstår avsikten att säkerställa att utländska investeringar i strategiska sektorer bidrar till att bygga värdekedjor och kompetens inom EU. Det är också viktigt att ha en viss kontroll över FDI ur ett säkerhetsperspektiv, särskilt i känsliga och kritiska sektorer. Vi anser dock att de föreslagna kraven riskerar att göra mer skada än nytta. Det är viktigt att EU förblir en attraktiv marknad för investeringar, och betungande villkor riskerar att vara kontraproduktiva. Villkor som kräver specifika nivåer av FoU, lokal tillverkning eller som föreskriver anställning och utbildning av lokal personal kommer att avskräcka från investeringar. Om dessa bestämmelser trots allt antas är det centralt att dessa utformas så att de inte skapar oproportionerliga hinder eller administrativa bördor för SMEs. Nya reglerna om FDI bör även samordnas med befintliga regelverk på området.

Därtill är vi kritiska till förslag som ger Europeiska kommissionen befogenhet att ta över granskningen av utländska investeringar från nationella myndigheter. Subsidiaritetsprincipen måste upprätthållas; nationella myndigheter besitter den lokala kunskap och kontext som krävs för att bedöma de potentiella riskerna och fördelarna med en investering. En centraliserad övertagandemekanism introducerar dessutom ett lager av politisk osäkerhet och byråkratisk fördröjning som kan avskräcka från investeringar. Kommissionens roll bör i första hand begränsas till att underlätta samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och dess makt att ingripa i beslut bör vara begränsad.

Osäkerhet kring statsstödsregler

I fall där exempelvis skattelättnader som är föremål för statsstödsprövning kan betraktas som offentliga stödsystem, skulle de föreslagna IAA-kraven för offentliga stödsystem riskera att kräva att medlemsstaterna inför nya, icke-skatterelaterade villkor i sina nationella skatteincitament för att anpassa dem till förordningen. Detta riskerar att indirekt flytta beslutanderätt inom direkt beskattning från medlemsstaterna till EU, vilket Företagarna ställer sig kritiskt till.

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Olivia Karlsson
Näringspolitisk expert
Företagarna